

SNOMED CT

Skúsenosti z pilotného projektu prekladu

24. apríl 2009

Obsah prezentácie

- Obsah pilotného projektu
- Stručný úvod do SNOMEDu CT
- Proces prekladu
- Skúsenosti a potreby pre preklad a použitie SNOMEDu CT na Slovensku

O pilotnom projekte

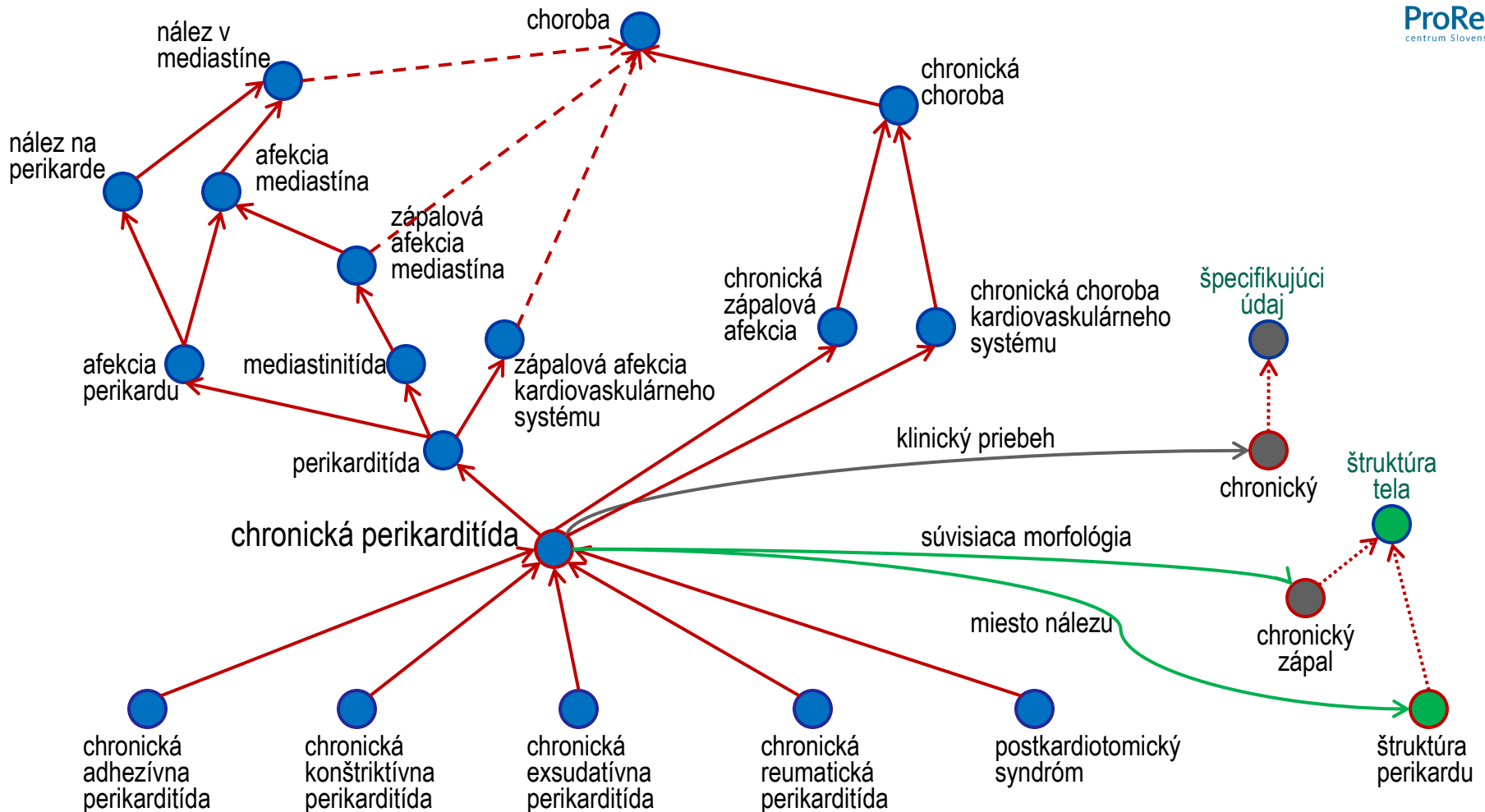

- V laboratóriách firmy PosAm spol. s r. o. sa v minulom roku realizoval **pilotný projekt prekladu a lokalizácie slovenskej verzie SNOMED CT**, na ktorom sa zúčastnili odborníci združenia ProRec centrum Slovensko, ako aj odborníci z oblasti medicíny, špecializovaní prekladatelia („terminológovia“) a jazykovedci (JÚLŠ SAV).
- Výsledky projektu sú dôkazom realizovateľnosti prekladu a lokalizácie SNOMED CT do slovenského jazykového a kultúrneho prostredia.

SNOMED CT

- Systemizovaná nomenklatúra medicíny – ontológia pokrývajúca svetovú medicínu
- Pojmovoorientovaný univerzálny terminologický systém
 - Pojem – Termín – Vzťah
 - Pojmy nie sú definované v textovej forme, ale sú reprezentované pomocou deskripčnej logiky
 - Deskripčná logika umožňuje definíciu pojmu štruktúrovaným spôsobom prostredníctvom hierarchických (generických) a atribútových (sémantických) vzťahov s inými pojmami.

Príklad pojmu – Chronická perikarditída

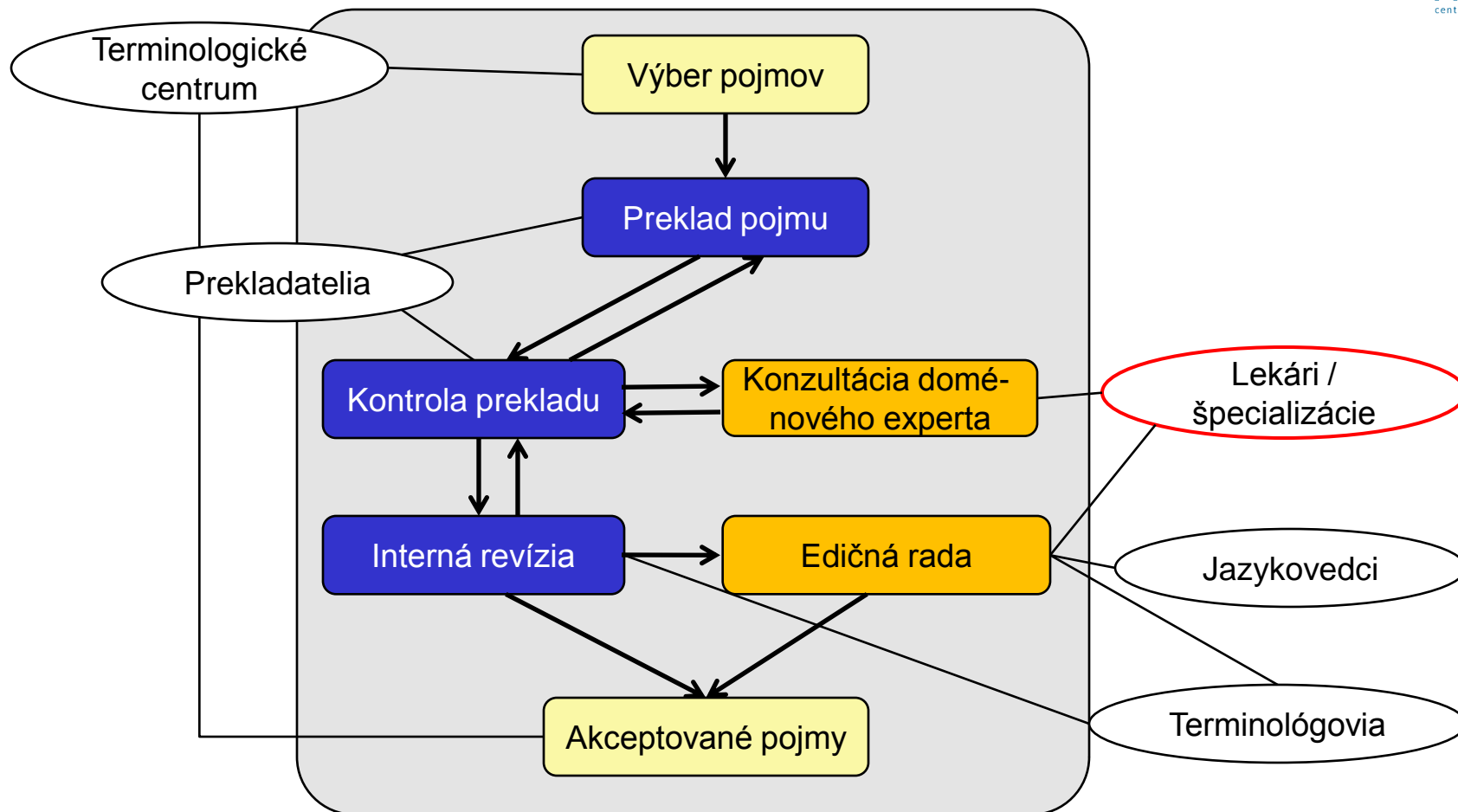

Reprezentované oblasti

Generické hierarchie:

- klinické nálezy
- štruktúry tela
- výkony
- farmaceutické / biologické produkty
- pozorovateľné javy
- vzorky
- organizmy
- látky
- záznamy
- fyzikálne faktory
- fyzické predmety
- prostredia
- sociálne charakteristiky
- stagingové systémy a škály
- udalosti a príhody

Proces prekladu

Špecifiká prekladu

- Transformačný proces vyžadujúci spoluprácu skupiny odborne zdatných prekladateľov, lekárov a terminológov
- Pojmovoorientovaný preklad v kontexte terminologického systému
- Výber použitých termínov musí byť akceptovateľný pre širokú zdravotnícku komunitu
- Je potrebné zohľadniť budúce použitie v IT

Skúsenosti

- ❑ Stanovenie jednoznačných pravidiel a smerníc pre preklad (a ich priebežná aktualizácia)
- ❑ Zabezpečenie jednotného spôsobu prekladu podobných a príbuzných pojmov a vzájomnej konzistentnosti v rámci terminologického systému
- ❑ Používanie preloženej terminológie ako jazykového štandardu
- ❑ Zohľadnenie rozdielov medzi odbornou literatúrou podloženými termínmi a v praxi často používanými termínmi
- ❑ Vyriešenie problému používania latinských, anglických a iných cudzojazyčných termínov

Hlavná skúsenosť

- ❑ Zber, ukladanie, spracovanie a prenos verbálnych informácií sú možné len za podmienky, že disponujeme **kódovanou národnou terminológiou**.
- ❑ Pre interoperabilitu medzi jednotlivými zdravotníckymi systémami nie je už **technická štandardizácia** hlavným problémom.
- ❑ Kľúčovým problémom výmeny informácií a vzájomnej interakcie je zabezpečenie **sémantickej interoperability**.
- ❑ Vzájomné dorozumenie a kooperácia jednotlivých zdravotníckych systémov sú podmienené existenciou **kódovanej lekárskej terminológie**.

Terminologická komisia MZ

Osobitne nástoľčivé je **zriadenie a zabezpečenie systematickej činnosti terminologickej komisie pri Ministerstve zdravotníctva** tak, ako mu to ukladá **zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky** v znení neskorších predpisov a ako to uložilo ministerstvám a ostatným ústredným orgánom štátnej správy v ich pôsobnosti **Uznesením vlády SR č. 399 z 3. júna 1997** utvoriť **terminologickú komisiu**.

Terminologická komisia má byť odborným poradným orgánom zloženým z odborníkov medicíny a príbuzných vied, ako aj jazykovedcov. Jej úlohou je sledovať, zjednocovať a ustaľovať odbornú terminológiu a pomáhať pri utváraní banky termínov daného vedného odboru.

Potrebné kroky

Budovanie **zdravotníctva bez hraníc** je podmienené odstránením bariér, ktoré bránia sémantickej interoperabilite jednotlivých zdravotníckych systémov. Ide o dlhodobú úlohu, ktorú treba plniť **postupne**, pričom dôležité je najmä poradie **jednotlivých krokov**:

- 1. Tvorba slovenského lekárskeho názvoslovia.** Najväčšou bariérou zavedenia kódovanej terminológie je totiž skutočnosť, že jednotlivé disciplíny slovenskej medicíny a odbory zdravotníctva nemajú kodifikovanú usúvstavnenu, jednoznačnú a konzistentnú terminológiu.
- 2. Preklad SNOMED CT**, systemizovanej nomenklatúry medicíny ako celosvetového štandardu, **do slovenčiny**.
- 3. Utvorenie extenzie SNOMED CT a jeho implementácia** do nášho zdravotníctva pri využití skúseností, ktoré sa získali pri riešení pilotnej štúdie realizovanej v našich podmienkach.

Ďakujem za pozornosť

ProRec centrum Slovensko

www.prorecks.sk